

5 skarpe om døden

Tema: Døden på tværs af religioner og livsopfattelser

Fag: Kristendomskundskab

Målgruppe: 8.-10.klasse

Tv-kanal: DR Kultur 2015, 20 min

Denne vejledning vil have fokus på arbejdet med de 5 fokusområder, der belyses i tv-udsendelsen:

1. Da mennesket fik dødsangst
2. Nordisk død
3. Østlig død
4. Kristen død
5. Moderne død

Didaktiske overvejelser

Denne pædagogiske vejledning til Tv-udsendelsen "5 skarpe om døden" omfatter idéer til, hvordan der kan arbejdes med problemstillinger, kilder og formidling (via digitalt produkt) i kristendomsundervisningen. Denne arbejdsform er grundlæggende i prøveformen med **selvagt problemstilling**.

Der gives i vejledningen ligeledes forslag til, hvordan der kan arbejdes med **den sproglige dimension** i faget.

Skærbillede fra tv-udsendelsen: De 5 skarpe om døden (DR K)

Faglig relevans / kompetenceområder

Det er muligt i arbejdet med **temaet døden** at bevæge sig på tværs af alle 4 kompetenceområder i faget kristendomskundskab med kompetenceområdet livsfilosofi og etik som centralt omdrejningspunkt. Med denne tv-udsendelse og pædagogisk vejledning berører du følgende færdigheds- og vidensområder fra forløbet 7./8. -9.klasse (Fælles Mål 2014):

Livsfilosofi og etik	<u>Livsfilosofi</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan reflektere over betydningen af den religiøse dimension i grundlæggende tilværelsesspørgsmål - Eleven har viden om trosvalg i forhold til grundlæggende tilværelsesspørgsmål <u>Trosvalg og tilværelsestyning</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan diskutere sammenhænge mellem forskellige trosvalg og tydinge af tilværelsen - Eleven har viden om sammenhæng mellem forskellige trosvalg og tydinge af tilværelsen <u>Sprog og skriftsprog</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan målrettet læse faglige tekster og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold, formål og struktur. - Eleven har viden om komplekse fagord og begreber samt faglige teksters formål og struktur
Bibelske fortællinger	<u>Fortælling og livstyning</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan reflektere over de bibelske fortællingers tyding af grundlæggende tilværelsesspørgsmål - Eleven har viden om grundlæggende tilværelsesspørgsmål i bibelske fortællinger
Kristendom	<u>Kristne udtryk</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan reflektere over betydningen af kristne symboler, ritualer, musik og salmer - Eleven har viden om udlægninger af centrale symboler, ritualer, musik og salme
Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser	<u>Fremtrædelsesformer</u> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan reflektere over centrale symbolers og ritualers betydning for menneskers liv - Eleven har viden om centrale symbolers og ritualers anvendelse i verdensreligioner og livsopfattelser

Læringsmål

- Eleverne kan diskutere og forholde sig til forskellige dødsopfattelser i forholdet mellem individ og religion samt religion og samfund
- Eleverne kan belyse en faglig problemstilling gennem udvalgte kilder
- Eleverne kan med faglige begreber formidle de vigtigste pointer gennem et digitalt præsentationsværktøj (Prezi).

Evaluerings:

Afsluttende fremlæggelse, hvor du som lærer vurderer om elevernes kan forholde sig til og diskutere forskellige dødsopfattelser. Der gives ligeledes feedback på, hvorvidt elevernes præsentation viste, at de formåede at belyse en faglig problemstilling gennem udvalgte kilder. Alternativt kan der arbejdes med responsgrupper (medevaluering)

Ideer til undervisningen

Formålet med at se tv-udsendelsen er at blive klogere på følgende problemstilling:

Hvordan oplever vi døden? Og på hvilken måde er der sammenhæng mellem vores opfattelse af døden, vores religion og det samfund vi lever i?

Arbejdsspørgsmål:

- Hvad er døden?
- Hvorfor frygter vi døden?
- Hvordan oplevede vi døden før vi blev kristne?
- Hvad er forskellen på en kristen og en østlig opfattelse af døden?
- Hvordan oplever vi døden i dag?

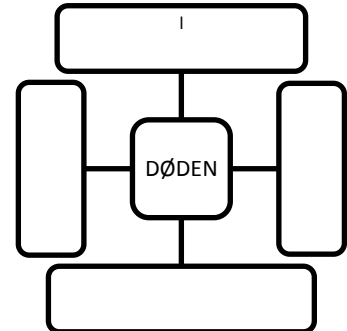
Undervisningsaktiviteter

Denne pædagogiske vejledning er opbygget efter princippet FØR, UNDER og EFTER, der understøtter elevernes faglige forståelse og læsning af tekster og andre udtryksformer. Det vil sige, at der arbejdes med øvelser og aktiviteter **FØR** I ser tv-udsendelsen, **IMENS** I ser udsendelsen og **EFTER** I har set udsendelsen.

INTRO – *Inden I ser tv-udsendelsen*

Lav en **refleksionsøvelse** om døden. Øvelsen er individuel og skriftlig. Sæt tid på, fx 5 min. Skriv evt. spørgsmålene i en skabelon, som den til højre:

- Hvilke forestillinger har du om døden?
- Hvad er den "gode" død? (Tegn eller skriv et eksempel)
- Er døden forbundet med frygt eller glæde? Hvorfor?
- Er tanken om døden lettere, når man tror på Gud?

Afrunding og opsamling på FØR-øvelsen:

Lav en **interview-øvelse** med din sidemakker. Eleverne skiftes til at være den, der interviewer og den, der bliver interviewet. Lav afslutningsvis en fælles refleksion på klassen ud fra samme spørgsmål.

UNDER – *Imens I ser tv-udsendelsen*

Imens eleverne ser tv-udsendelsen, så begynder undersøgelsesarbejdet, hvor de vha. et **notatark** kan fokusere på forskellige elementer i udsendelsen. Alt efter elevernes forforståelse kan faglige begreber fra udsendelsen med fordel gennemgås og noteres i skemaet inden I ser udsendelsen.

En skabelon til et skema til notatteknik, imens eleverne ser tv-udsendelsen, kunne se således ud:

Delemne	Faglige begreber	Hvad undrer dig? (problemstillinger)	Hvad vil du gerne vide mere om?
Da mennesket fik dødsangst			
Nordisk død			
Kristne død			
Østlig død			
Moderne død			

Et alternativ kunne være at dele eleverne i forskellige **ekspertgrupper**, dvs. de så skal se tv-udsendelsen med forskellige blikke, fx kan klassen deles i 5 grupper, hvor hver gruppe får et delemne fra tv-udsendelsen. Eleverne kan efterfølgende fortsætte med hvert deres ekspertområde.

EFTER – Når I har set tv-udsendelsen

Efter udsendelsen skal eleverne prøve at finde andre kilder om deres delemne, der belyser samme emne/delemne. De kan søge videre på nettet i udvalgte digitale ressourcer (se liste med supplerende materialer), alt efter hvor meget tid de har, kan eleverne opsøge de forskellige trossamfund fx præster, folk med asatro osv.

Foretag en sammenligning (Se skabelon til et sammenligningsnotat). Hvad siger tv-udsendelsen? Hvad siger de andre kilder?

Delemne	5 skarpe om døden	FÆLLES	En anden kilde XX
Da mennesket fik dødsangst			
Nordisk død			
Kristne død			
Østlig død			
Moderne død			

Opsamling og præsentation

Eleverne laver i hver gruppe en digital præsentation (fx PREZI, Power Point), hvor de formidler svaret på følgende problemstillingen:

Hvordan oplever vi døden? Og på hvilken måde er der sammenhæng mellem vores opfattelse af døden, vores religion og det samfund vi lever i?

De skal inddrage faglige begreber og belyse temaet døden med udgangspunkt i tv-udsendelsen og de andre valgte kilder i deres fremlæggelse.

Supplerende materialer

Du kan finde materialerne i mitcfu.dk ved at søge på titlerne.

Bøger du eventuelt kan låne i klassesæt hos CFU:

- *Troens verden*. Serietitel fra Gyldendal (2008). Titlerne: Ateisme, Buddhisme, Hinduisme, Islam, Jødedom, Kristendom, Nye religiøse bevægelser.
- *Alting har sin tid - en bog om døden, begravelsesritualer og traditioner* af Anne Jacobsen
- *Døden* af Inger Byrjalsen (De små fagbøger, Gyldendal 2007)
- *Tro* af Sara Kviat Bloch (Gyldendal viden 2011)
- *Tro og traditioner* af Merete Engel. Serietitel Tre religioner (Haase 2007)

Tv-udsendelser som du kan streame hos CFU (kræver tilkøb):

- Gennemsnitlig død. Dansk dokumentarserie (DR3 2014)
- Døden – en serie om livet. Norsk dokumentarserie i 5 afsnit. (DR2 2014)
- Alverdens tro. Svensk tv-dokumentarserie i 8 afsnit. (DR Kultur 2015)
- Bedemænd på arbejde. Engelsk dokumentarserie fra 2012 i 3 afsnit (DR2 2014)
- Anden, Døden og Tulipanen. Tysk kortfilm. 2010

Forslag til forløb på portaler (kræver abonnement):

- <http://www.religionsfaget.dk/elevsider/undervisningsforloeb/4-6-klasse/doeden/>
- <http://www.religionsfaget.dk/temaer/overgangsritualer/doed-og-begravelse/>
- http://religion.gyldendal.dk/Indgange/forloeb/Fra_foedsel_til_doed/Doeden_den_sikre_havn.aspx

Forslag til gratis ressourcer på nettet:

- <http://www.religion.dk/doeden>
- <http://www.bibelselskabet.dk/ombibelen/indhold/hvadsigerbibelenom/livssituationer/doedogbegravelse>
- <http://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6l/vi-tror-ikke-p%C3%A5-d%C3%B8den>